

FTALĀTI

KAS MAN IR JĀZINA?

KĀ ES VARU SAMAZINĀT FTALĀTU IEDARBĪBU?

IESPĒJAMIE AVOTI

Ftalātus saturoši plastmasas galda piederumi

Plastmasas daļiņas saturoši putekļi no virsmām, priekšmetiem, materiāliem

Rotaļlietas

Darba vide (ugunsdzēsēji, elektronikas iekārtu remonta veicēji un pārstrādātāji, paklāju ieklājēji)

Iekštelpu gaisā esošās plastmasas putekļu daļiņas, kas satur ftalātus

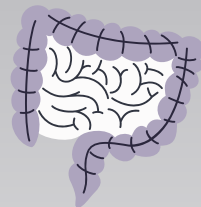
Plastmasas iepakojumi

Personīgās higiēnas un ķermeņa kopšanas līdzekļi

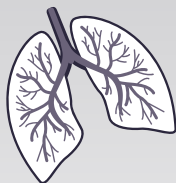
Tekstilizstrādājumi/audumi

Medicīniskās ierīces

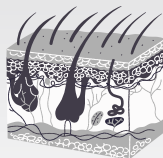
KĀ FTALĀTI VAR IEKĻŪT MANĀ ĶERMENĪ?

NORIJOT

IEELPOJOT

CAUR ĀDU

KĀ FTALĀTI VAR IETEKMĒT MANU VESELĪBU?

Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes **traucējumi**

Hormonālās izmaiņas, kas var izraisīt veselības traucējumus

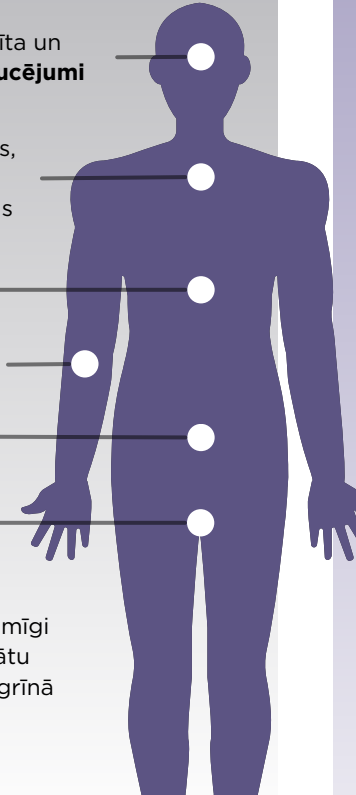
Astma

Insulīna rezistence

Aptaukošanās

Neauglība

Auglis, bērns un pusaudzis ir uzņēmīgi un jutīgi pret ftalātu iedarbību, īpaši agrīnā attiecīgā vecuma augšanas posmā.

Neizmanto mikroviļņu krāsni plastmasas traukus, kas satur ftalātus.

Pārtikas produktu un dzērienu uzglabāšanai dod priekšroku **stikla izstrādājumiem**.

Izlasi **produktu etiķetes** un izvēlies produktus, kas nesatur ftalātus.

Regulāri **iztīri un izvēdini savu māju**, lai samazinātu putekļu daudzumu.

Izvēlies **svaigus produktus** nevis fasētus un pārstrādātus ēdienus un dzērienus.

Putekļainā darba vidē strādā ar atbilstošu **ventilāciju** un/vai lieto **respiratoru**.

KUR FTALĀTI IR SASTOPAMI?

Ftalātus izmanto, lai piešķirtu **plastmasas materiāliem elastību un noturību**, piemēram, **pārtikas iepakojumos un ražošanas iekārtās, būvniecības, mēbeļu, autobūves un telekomunikāciju nozarē** izmantotie materiāli var saturēt ftalātus. Tie var tikt izmantoti arī **higiēnas un ķermeņa kopšanas līdzekļos**, piemēram, **ziepēs, dušas želejās, šampūnos, matu un nagu lakās, smaržās**. Ftalātu klātbūtne var būt atrodama arī elastīgās plastmasu saturošās medicīniskās ierīcēs un iekārtās, cauruļū, vadu un kabeļu izolācijā u. c.

Plastmasās var būt ftalāti, ja to piktogrammas ir šādas:

Eiropas Savienība ir veikusi pasākumus, lai samazinātu iedzīvotāju pakļautību ftalātu iedarbībai, kas rada risku veselībai, aizliedzot ftalātu izmantošanu rotaļlietās un bērnu aprūpes precēs. ES ir noteikusi juridiskos ierobežojumus noteiktu ftalātu koncentrācijai materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku.

Faktu lapa angļu valodā tapusi šāda projekta ietvaros:

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 733032

Faktu lapa latviešu valodā tapusi valsts pētījumu programmas projekta ietvaros:

“Latvijas cilvēka biomonitoringa programmas izveide - HBM4LV” (projekta/līguma nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/4-0001), kas finansēts no valsts budžeta līdzekļiem.